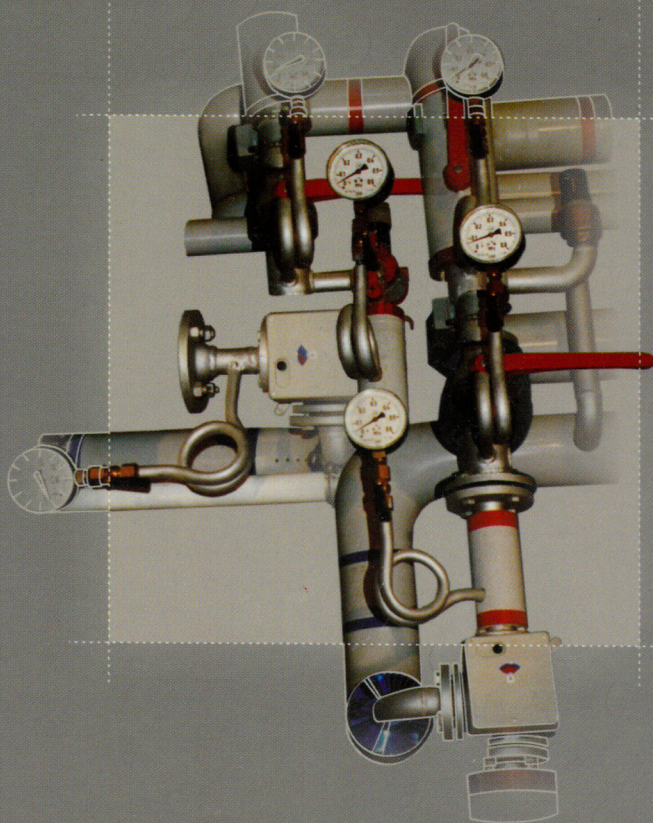

Polskie Zrzeszenie Inżynierów
i Techników Sanitarnych
1919 - 1999

RYS HISTORYCZNY

80 lat Polskiego Zrzeszenia
Inżynierów i Techników
Sanitarnych
1919-1999

Polskie Zrzeszenie Inżynierów
i Techników Sanitarnych 1919 - 1999

RYS HISTORYCZNY

Warszawa 1999

Opracowanie tekstu: Ryszard Paruszewski, Bolesław Hebrowski

Redakcja techniczna: Jerzy Piotrowiak

Opracowanie graficzne, projekt okładki i strony tytułowej: D. Baranowska, P. Piotrowiak

Skład i łamanie: PZITS Grafika Toruń

© Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych Zarząd Główny

ISBN 83-87792-08-X

Druk: Drukarnia Salus, Toruń

SPIS TREŚCI

80 lat Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych 1919 - 1999	5
Kalendarium 80 lat PZITS (1919 - 1999)	13
Członkowie honorowi PZITS	27

80 lat Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych 1919 - 1999

Wśród wielu dziedzin techniki - technika sanitarna posiada w życiu człowieka szczególne znaczenie. Problemy zdrowotności oraz higieny indywidualnej i zbiorowej wiążą się z nią bardzo ściśle. Jest to dziedzina tych osiągnięć cywilizacji, z którą człowiek styka się codziennie.

Każdy jubileusz, każda rocznica wyzwala dwie odmienne postawy: postawę fascynacji przeszłością oraz postawę pragmatycznej analizy teraźniejszości i przyszłości.

W kwietniu 1999 r. minęło 80 lat istnienia Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych. PZITS jest niezależną i dobrowolną organizacją naukowo-techniczną, skupiającą osoby fizyczne i prawne, zainteresowane działalnością zawodową i społeczną w dziedzinach: gazownictwa, wodociągów i kanalizacji, technologii wody i ścieków, ogrzewnictwa, ciepłownictwa, wentylacji i klimatyzacji, oczyszczania miast i osiedli oraz gospodarki odpadami, belneotechniki, pralnictwa, techniki sanitarnej wsi, ochrony wód, powietrza atmosferycznego i powierzchni ziemi, urbanistyki podziemnej oraz innych pokrewnych. Jest stowarzyszeniem proekologicznym i w swojej działalności kładzie nacisk na rozwój i propagowanie metod oraz urządzeń inżynierii sanitarnej i inżynierii środowiska służących ochronie środowiska.

Początki tworzenia się naszego stowarzyszenia sięgają roku 1912, gdyż wtedy na Zjeździe Techników Polskich w Krakowie powołano Polski Związek Techników Gazownictwa, działający na terenie Małopolski. Za formalny początek PZITS przyjęto jednakże dni 23 - 25 kwietnia 1919 r., w których odbył się w Warszawie I Ogólnokrajowy Zjazd Gazowników Polskich. Na zjeździe tym utworzono Zrzeszenie Gazowników Polskich i powołano na jego Prezesa inż. Adama Teodorowicza. Zrzeszenie rozpoczęło systematyczną działalność w dziedzinie gazownictwa, organizując co roku swoje zjazdy, wydając od stycznia 1921 r. swoje czasopismo "Przegląd Gazowniczy" i tworząc w 1921 r. Związek Gospodarczy Gazowni. W 1922 r. na Zjeździe Gazowników Polskich podjęto decyzję o poszerzeniu merytorycznego zakresu działalności Zrzeszenia o dziedzinę wodociągów i kanalizacji i zamieniono nazwę na Zrzeszenie Gazowników i Wodociągowców Polskich. Związek Gospodarczy Gazowni przekształcił się w Związek Gospodarczy Gazowni i Wodociągów w Państwie Polskim, a czasopismo Zrzeszenia przyjęło również nową nazwę "Przegląd Gazowniczy i Wodociągowy" (zmienioną następnie w 1927 r. na "Gaz i Woda"). W tym czasie Zrzeszenie miało 150 członków.

Z biegiem lat merytoryczny zakres działalności Zrzeszenia ulegał dalszemu poszerzeniu. W 1929 r. na XI Zjeździe w Poznaniu wyraźnie zaakcentowano zainteresowanie problematyką higieniczno-sanitarną powołując 3 sekcje branżowe: gazownictwa, wodociągów i kanalizacji oraz higieniczno-sanitarną. W 1932 r. na XIV Zjeździe w Wilnie powołano przy Zrzeszeniu Polski Komitet Techniki Sanitarnej i Higieny Miast, a w 1935 r. na XVII Zjeździe w Bydgoszczy rozszerzono zasięg działalności Zrzeszenia o problematykę balneotechniczną, włączając do programu Zjazdu zagadnienia Związku Uzdrawisk Polskich.

Na XVIII Zjeździe w 1936 r., we Lwowie Zrzeszenie przyjęło nową nazwę: Polskie Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych (PZGWTS). W konsekwencji tego czasopismo wydawane przez Zrzeszenie otrzymało w 1937 r. nowy tytuł "Gaz, Woda i Technika Sanitarna". W 1938 r. utworzono terenowe oddziały Zrzeszenia: Śląsko-Krakowski, Poznański i Pomorski. W 1939 r., w czerwcu odbył się w Częstochowie XXI Zjazd Zrzeszenia - ostatni zjazd przed II Wojną Światową. Z wybuchem wojny Zrzeszenie przerwało swą działalność, osiągając do tego czasu liczbę około 250 członków.

W okresie dwudziestolecia Zrzeszenie, obok działalności wewnątrz kraju, rozwijało również działalność na forum międzynarodowym. Początkowo współpraca międzynarodowa dotyczyła gazownictwa. Miało to swój wyraz między innymi w nadaniu w 1925 r. godności członka honorowego Zrzeszenia prezesowi gazowników francuskich inż. R. d'Estape i przystąpienie Zrzeszenia w 1931 r. do Międzynarodowego Związku Przemysłu Gazowniczego. W 1932 r. został powołany Związek Zrzeszeń Gazowników i Wodociągowców Polskich, Czechosłowackich i Jugosłowiańskich, przy czym prezesem Związku na pierwsze dwa lata został prezes polskiego Zrzeszenia. Zostały też nawiązane kontakty bliskiej współpracy z niemieckim związkiem gazowników i wodociągowców (DVGW), które w związku z wojną zostały, rzecz jasna, przerwane.

Po wojnie Zrzeszenie wznowiło działalność w 1945 r. na zasadzie pełnej kontynuacji swego istnienia w okresie przedwojennym. Kolejny XXII Zjazd Polskiego Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych odbył się w dniach 8 - 9 listopada 1945 r. w Katowicach i Gliwicach. Następne zjazdy odbywały się nadal corocznie. Liczba członków Zrzeszenia wzrastała i w 1948 r. wynosiła blisko tysiąc. W związku z tym, zgodnie z ustaleniami nowego statutu, od 1948 r. organizowano zjazdy delegatów równoległe ze zjazdami Zrzeszenia. Zjazdy Zrzeszenia kontynuowały swą numerację rozpoczętą w 1919 r., a zjazdy delegatów zaczęto w 1948 r. numerować od początku (I Zjazd Delegatów PZGWTS odbył się w 1948 r.).

W 1952 roku na XXVIII Zjeździe PZGWTS i V Zjeździe Delegatów Zrzeszenia przyjęto nową nazwę: Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Sanitarnych Ogrzewnictwa i Gazownictwa (SNITSOG). W 1956 r. w Sopocie odbył się XXX Jubileuszowy Zjazd Naukowo-Techniczny SNITSOG połączony z IX Zjazdem Delegatów. W 1957 r. na X Zjeździe Delegatów SNITSOG w Toruniu został uchwalony nowy Statut i Stowarzyszenie nasze przyjęło nową nazwę: Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych (PZITS).

W 1962 r. w Augustowie odbył się XXXII Zjazd Naukowy Zrzeszenia. Po tym roku organizowano już tylko zjazdy delegatów. Od tego czasu wszystkie Zjazdy naszego Zrzeszenia mają numerację rozpoczętą w 1948 r. Tak więc Zebranie - Zjazd Delegatów PZITS, który odbył się w 1999 r. w Supraślu miał numer XXIII.

Jubileuszowy Zjazd 40 - lecia PZITS odbył się w Krakowie, 50 - lecia również w Krakowie, 60 - lecia i 65 - lecia w Warszawie, 70 - lecia we Wrocławiu.

W 1991 r. odbył się, pierwszy raz w historii naszego Zrzeszenia, Nadzwyczajny Zjazd Delegatów PZITS, na którym uchwalono nowy statut.

Działalność PZITS w okresie minionych 80 lat była bardzo szeroka. Została ona szczegółowo opisana w specjalnie wydanych dwóch obszernych monografiach:

- Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych 50 lat działalności 1919 - 1969, Warszawa 1969 r.
- Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych Działalność w latach 1970 - 1984, Wydawca PZITS, Warszawa 1984 r.

Ogólnie można stwierdzić, że aktywność PZITS przejawiała się poprzez:

- organizację kongresów, zjazdów, konferencji, sympozjów, seminariów i narad poświęconych problematyce naukowej i technicznej w dziedzinach objętych zakresem działania PZITS,
- nawiązywanie kontaktów i współdziałanie z władzami państwowymi i terenowymi w sprawach dotyczących rozwoju dziedzin objętych zakresem działalności Zrzeszenia,
- działalność wydawniczą (wydawanie dwóch czasopism naukowo - technicznych "Gaz, Woda i Technika Sanitarna" i "Ciepłownictwo, Ogrzewnictwo i Wentylacja", wydawanie materiałów konferencyjnych, materiałów szkoleniowych, instruktażowych itp.),
- działalność w zakresie szkolenia (organizacja kursów szkoleniowych) i podnoszenia kwalifikacji zawodowych swych członków,
- działalność integrującą różne grupy zawodowe poprzez organizację branżowych rad koordynacyjnych i wspieranie organizacji branżowych izb gospodarczych,
- działalność w zakresie rzeczoznawstwa technicznego,
- opracowywanie analiz i ocen rozwoju różnych branż,
- współpracę z zagranicznymi i międzynarodowymi organizacjami branżowymi,
- prowadzenie działalności informacyjnej i promocyjnej w odniesieniu do nowych rozwiązań technicznych z zakresu branż objętych zainteresowaniem Zrzeszenia,
- prowadzenie samopomocy koleżeńskej,
- działalność organizacyjną, klubową, turystyczną na rzecz członków Zrzeszenia,

W czasie ubiegłych osiemdziesięciu lat Zrzeszenie prowadziło swą działalność w różnych, podlegających zmianom warunkach politycznych i gospodarczych kraju, starając się zawsze znajdować takie formy swej działalności, ażeby można było optymalnie realizować założone cele programowe. Cele te miały swą ciągłość i nie podlegały ko-

niunkturalnym zmianom. Zawsze przewodnią ideą Zrzeszenia była służba narodowi, poprzez rozwijanie dziedzin gazownictwa i inżynierii sanitarnej oraz działanie na rzecz swych członków. Szczęśliwie, w całej swej historii, PZITS nie uwikłało się w takie działania, które mogłyby szkodzić dobrej opinii Zrzeszenia. Zawsze starano się w Zrzeszeniu koncentrować na działalności merytorycznej, unikając zaangażowania o charakterze politycznym. Prezesi PZITS nie pełnili wysokich funkcji, ani w administracji państwowej, ani w polityce, byli natomiast zawsze mocno zaangażowani w działalność techniczną lub naukową.

Ostatnie lata przemian ustrojowych i ekonomicznych w Polsce stworzyły nowe warunki działania dla naszego Zrzeszenia. Wiązało się to przede wszystkim:

- ze zmianą ustroju politycznego i społecznego, przywracającą swobodę działań społecznych i stymulującą samodzielność i niezależność stowarzyszeń,
- z przechodzeniem gospodarki z systemu nakazowo-rozdzielczego do systemu wolnego rynku, w warunkach liberalnej polityki ekonomicznej, z czym wiązą się liczne przekształcenia instytucji publicznych i przedsiębiorstw, ich upadłości, prywatyzacje, rozpad na małe jednostki, a także powstawanie licznych nowych prywatnych przedsiębiorstw,
- z podjęciem przez Rząd RP działań w kierunku włączenia Polski do Wspólnoty Europejskiej, co stwarza między innymi konieczność odpowiedniego podwyższenia wymagań jakościowych w odniesieniu do obiektów inżynierskich i produktów, także w zakresie gazownictwa i inżynierii sanitarnej.

Na tym tle zachodzi potrzeba położenia szczególnego nacisku na takie formy i kierunki działań PZITS, które pozwoliłyby na osiągnięcie możliwie najlepszych efektów w realizacji celów Zrzeszenia w obecnej sytuacji polityczno-gospodarczej.

Na kolejnych Zjazdach Delegatów PZITS przyjmowane były kierunki działania Zrzeszenia, spośród których jako najistotniejsze można by tu wymienić następujące:

- Zrzeszenie powinno mieć charakter pozarządowej organizacji społecznej o wyrażonym charakterze proekologicznym, kładącej nacisk w swoim działaniu na rozwijanie techniki i myśli technicznej, szerzenie wiedzy i postępu technicznego w swych specjalnościach oraz podnoszenie i kontrolę kwalifikacji zawodowych swych członków. Zrzeszenie powinno przy tym współdziałać z administracją państwową i samorządową, oferując im doradztwo techniczne w zakresie swych specjalności i wspierając rozwój kraju. Zrzeszenie nie powinno być obligatoryjnie (z racji ustaleń statutowych) członkiem innych stowarzyszeń czy federacji. Może ono natomiast wchodzić w tego rodzaju związki na zasadzie swych własnych, niezależnych decyzji.
- Zrzeszenie powinno mieć charakter bardziej elitarny. Składka członkowska powinna zmienić swój charakter. Z symbolicznej powinna stać się w miarę istotną, tak ażeby zapewniła pokrycie minimalnych wydatków na działalność organizacyjną i kosztów prenumeraty jednego z czasopism Zrzeszenia.
- Samodzielność oddziałów terenowych PZITS powinna być zdecydowanie wzmocniona. Wszystko, co jest najistotniejsze dla naszego Zrzeszenia, a przede wszyst-

kim bezpośrednie działanie wśród członków, może mieć miejsce w oddziałach. Środki finansowe Zrzeszenia powinny być w dyspozycji oddziałów, przy utrzymaniu jednakże niezbędnej części środków w dyspozycji centralnej. Nie można bowiem stracić ogólnokrajowego charakteru naszego Zrzeszenia, a samodzielność oddziałów nie może stać w sprzeczności z ogólnokrajową działalnością Zarządu Głównego.

- Merytoryczna działalność Zrzeszenia wśród członków PZITS powinna być prowadzona na szczeblu oddziału - na forum branżowych sekcji, komisji. Nie przeczy to celowości działania kół zakładowych, szczególnie w dużych przedsiębiorstwach, zwłaszcza komunalnych, mających dobre tradycje na tym polu.
- Pojawienie się w warunkach wolnego rynku licznych prywatnych firm, stwarza okazję i potrzebę nowej formy działania Zrzeszenia, polegającej na udzielaniu rekomendacji, czy licencji, świadczącej o fachowej wiarygodności danej firmy. Wymaga to opracowania stosownej procedury licencjonowania firm.
- Zrzeszenie powinno dążyć do przejmowania merytorycznej działalności, związanej z przygotowaniem norm technicznych z zakresu swych specjalności. Należy też podjąć wydawanie wytycznych technicznych, poradników i instrukcji, starając się jednocześnie, ażeby stały się one uznanym przez środowisko techniczne oraz władze państwowe i samorządowe materiałem podstawowym do merytorycznej działalności technicznej.
- Ważnym kierunkiem działania Zrzeszenia powinno być rozwijanie współpracy międzynarodowej i wytworzenie dobrej pozycji PZITS w układzie europejskich stowarzyszeń inżynierskich, w celu propagowania osiągnięć zagranicznych w kraju i osiągnięć krajowych za granicą.
- Zrzeszenie powinno wnieść swój wkład w wielkie zamierzenie włączenia Polski do Wspólnoty Europejskiej poprzez swą działalność, mającą na celu zniwelowanie różnicy w poziomie rozwoju techniki w dziedzinie gazownictwa i inżynierii sanitarnej, istniejącej obecnie pomiędzy Polską a krajami Zachodniej Europy.
- Szczególną troską należy otoczyć działalność Zrzeszenia na rubieżach kraju, tak aby rozwijała się współpraca w dziedzinie inżynierii sanitarnej i gazownictwa z naszymi sąsiadami.

Realizacja przedstawionych kierunków działania nie należy do rzeczy prostych i wymaga dużego zaangażowania i wysiłku ze strony statutowych władz PZITS i jego członków.

PZITS stale organizuje liczne konferencje, zjazdy naukowo-techniczne, sympozja, seminaria i narady oraz prowadzi wiele kursów szkoleniowych i imprez promocyjnych. Duży nacisk kładzie się również na działalność wydawniczą. Tradycyjnie też prowadzone jest przez Zrzeszenie rzeczoznawstwo techniczne. Mając na uwadze integrację środowisk branżowych, PZITS ściśle współpracuje z Izbą Gospodarczą "Wodociągi Polskie", Izbą Gospodarczą "Ciepłownictwo Polskie", Izbą Gospodarczą "Uzdrowiska Polskie", Polską Organizacją Gazu Płynnego.

Dla zmniejszenia dystansu dzielącego nas od rozwiązań światowych potrzebna jest zakrojona na szeroką skalę współpraca zagraniczna. Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych należy do 4 organizacji międzynarodowych:

- UIG - Międzynarodowa Unia Przemysłu Gazowniczego,
- IWSA - Międzynarodowe Stowarzyszenie Zaopatrzenia w Wodę,
- REHVA - Federacja Europejskich Stowarzyszeń Ogrzewnictwa i Wentylacji,
- SITH - Międzynarodowe Stowarzyszenie Techniki Uzdrawiskowej.

Stowarzyszenie podpisało dwustronne porozumienie o współpracy z następującymi organizacjami:

- AGHTM - Francuskie Stowarzyszenie Higienistów i Techników Komunalnych,
- BGW - Niemieckie Stowarzyszenie Gazowników i Wodociągowców,
- AJCARR - Włoskie Stowarzyszenie Ogrzewnictwa i Wentylacji,
- ASHRAE - Amerykańskie Stowarzyszenie Ogrzewnictwa i Wentylacji,
- Uniwersytet w Stuttgarcie,
- Francuskie Stowarzyszenie Techniki Uzdrawiskowej,
- Węgierskie Stowarzyszenie Hydrologiczne,
- ATV - Niemieckie Stowarzyszenie Kontroli Zanieczyszczenia Wód,
- STIP - Stowarzyszenie Techników i Inżynierów Polskich na Litwie.

Często organizowane są przez PZITS międzynarodowe konferencje, sympozja, seminaria przy współpracy z partnerami zagranicznymi. Zwykle imprezom tym towarzyszą wystawy najnowszych osiągnięć techniki branży sanitarnej i gazownictwa. Istnieje systematyczna wymiana czasopism i publikacji technicznych.

Tradycyjnie, w dniach jubileuszu, wracamy myślą do ludzi, którzy w ubiegłych latach tworzyli zręby i umacniali nasze Zrzeszenie. Oddajmy im cześć i hołd - wszystkim tym, którzy podejmowali różne inicjatywy społeczne w okresie międzywojennym, wszystkim tym, którzy w okresie okupacji hitlerowskiej i sowieckiej walczyli z najeźdźcami, wszystkim tym, którzy po zakończeniu II Wojny Światowej przystąpili do odbudowy kraju i niezależnie od warunków społeczno-politycznych, przyczyniali się do rozwoju inżynierii sanitarnej i gazownictwa w Polsce, i wreszcie wszystkim tym, którzy w ostatnich latach, u schyłku swej działalności uczestniczyli w przemianach ustroju i gospodarki Polski.

Oto nazwiska tylko niewielu z nich:

Eugeniusz Kwiatkowski - członek Prezydium Zrzeszenia w latach 1919 - 1921, wybitny działacz gospodarczy,

Czesław Świerczewski - Prezes Zrzeszenia w latach 1921 - 1931, jeden z twórców polskiego gazownictwa,

Włodzimierz Rabczewski - Prezes Zrzeszenia w ciągu trzech kadencji, dyrektor Warszawskich Wodociągów i Kanalizacji,

Stanisław Wojnarowicz - Prezes Zrzeszenia w latach powojennych, dyrektor Warszawskich Wodociągów i Kanalizacji,

- Włodzimierz Skoraczewski** - wybitny działacz Zrzeszenia, wybitny inżynier, twórca pierwszego w Polsce ujęcia wody z drenami poziomymi spod dna Wisły,
- Ignacy Piotrowski** - wybitny działacz Zrzeszenia, wybitny inżynier, naukowiec i wychowawca młodzieży,
- Roman Chybowski** - wieloletni członek władz PZITS, specjalista w zakresie ogrzewnictwa i instalacji sanitarnych,
- Jan Kłosiński** - długoletni Przewodniczący Głównej Sekcji Gazownictwa, dyrektor techniczny Zjednoczenia Przemysłu Gazowniczego,
- Jerzy Tokarski** - Prezes Oddziału Krakowskiego Zrzeszenia, 51 lat nieprzerwanej pracy w Krakowskich Wodociągach i Kanalizacji,
- Jan Bilewski** - organizator Oddziału Poznańskiego Zrzeszenia, 55 lat przynależności do Zrzeszenia,
- Jan Rokosz** - wieloletni działacz Głównej Sekcji Balneotechniki, dyrektor Uzdrawisk Polskich,
- Henryk Janczewski** - wieloletni Prezes PZITS i redaktor naczelny czasopism "Gaz, Woda i Technika Sanitarna",
- Wacław Nowicki** - wieloletni Sekretarz Generalny Zrzeszenia,
- Franciszek Zygmantowski** - wybitny działacz Oddziału PZITS w Poznaniu, ekspert w dziedzinie wodociągów, wieloletni Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej, instruktor i wychowawca młodzieży, wybitny specjalista w dziedzinie wodociągów i kanalizacji,
- Jan Just** - wybitny działacz Zrzeszenia, naukowiec i wychowawca młodzieży, długoletni redaktor działu techniki sanitarnej w czasopiśmie "Gaz, Woda i Technika Sanitarna",
- Zygmunt Rudolf** - Prezes Zrzeszenia w latach powojennych, wybitny naukowiec i wychowawca młodzieży, twórca polskiej inżynierii sanitarnej,
- Sergiusz Antoniuk** - dyrektor techniczny Wodociągów i Kanalizacji w Białymstoku, wybitny inżynier i humanista, działacz Oddziału Białostockiego PZITS,
- Janusz Rosada** - długoletni członek władz PZITS, Przewodniczący Głównej Sekcji Ogrzewnictwa i Wentylacji, społeczny działacz samorządowy, redaktor działu ciepłownictwa w czasopiśmie "Ciepłownictwo, Ogrzewnictwo, Wentylacja",
- Roman Wilczyński** - długoletni prezes Oddziału Wrocławskiego PZITS, ekspert w dziedzinie wodociągów,
- Jerzy Zwoliński** - długoletni Przewodniczący Głównej Sekcji Techniki Sanitarnej Wsi, ekspert Światowej Organizacji Zdrowia,
- Jerzy Żołędziowski** - wybitny działacz Głównej Sekcji Ogrzewnictwa i Wentylacji, dyrektor Biura Projektów Służby Zdrowia.

Większość z wymienionych otrzymała godność członka honorowego PZITS. Są to tylko przykłady wybitnych osobistości, które wniosły wielki wkład do rozwoju naszego Zrzeszenia i rozwoju dziedzin objętych gestią PZITS. Możemy się chlubić tym, że byli między nami i przynieśli naszemu Zrzeszeniu chwałę. Zobowiązuje nas to do godnego kontynuowania ich dzieła. Czy nam się to uda zależeć będzie od tego, czy potrafimy przyciągnąć do naszego Zrzeszenia i naszych idei następne pokolenia inżynierów i tech-

ników gazownictwa, inżynierii sanitarnej i inżynierii ochrony środowiska.

Dzisiaj mówić trzeba o wyzwaniach jakie stawia inżynierom i technikom nadchodzący XXI wiek. Technika zwiększa wpływ człowieka na przyrodę, na technologię wytwarzania oraz powoduje wzrost produkcji środków materialnych. Technika zmienia otoczenie człowieka, powiększa jego wiedzę, zdolności, ale stwarza też zagrożenia szczególnie w środowisku naturalnym. To co ulega zniszczeniu musi być naprawione poprzez działalność ekologiczną, wzrost technologii informatycznej.

Liczne prace ekonomistów zachodnich, materiały klubów rzymskich, dane prognozytyczne Japonii na temat nadchodzącego XXI wieku dają podstawę do dwóch różnych wizji świata. Wizja świata szczęśliwego to triumf techniki - inteligentne maszyny, łagodna energetyka (geotermiczna, ruchu wód morskich, wiatru i słońca), likwidacja sieci miejskich, sprzęt domowy rozmawiający z człowiekiem, proteinowe komputery, uleczalność chorób nowotworowych, eliminacja bólu, terapia bez potrzeby zabiegów operacyjnych. Wizja przyszłości groźnej to niekontrolowany przyrost ludności, brak żywności, energii i surowców, katastrofy ekologiczne, skażenia termiczne, niszczenie osłony ozonowej. W tych przypadkach może pojawić się nieufność do techniki, chęć wstrzymania jej rozwoju, powrót do życia zgodnego z prawami przyrody. Ale przecież człowiek bez techniki staje się bezradny. Bez nowoczesnej techniki nie można kontynuować swej działalności. Technika powinna mieć rolę służebną w stosunku do człowieka, powinna polepszać jego istnienie. Człowiek nie może być zagrożony przez własny produkt. To nie nauka i technika, jako takie zagrażają ludzkości, ale oderwanie ich od moralnych i etycznych wymiarów.

Potencjał intelektualny i organizacyjny naszego stowarzyszenia dobrze służy inżynierom i technikom, społeczeństwu i gospodarce. To daje satysfakcję i poczucie dobrze spełnionego obowiązku. Nasza działalność to ekspertyzy i opinie, czasopisma naukowo-techniczne, organizowane konferencje, seminaria, sympozja i kursy szkoleniowe, to informacja naukowo-techniczna, muzealnictwo, biblioteki techniczne. W tym tkwi nasza siła.

Kalendarium 80 lat PZITS (1919 - 1999)

Kalendarium obejmuje 80-letni okres działalności PZITS. W porządku chronologicznym podaje się daty zjazdów i innych ważnych wydarzeń, wymienia Członków Honorowych, prezesów i sekretarzy generalnych oraz stan liczebny członków Zrzeszenia.

Pełny zakres działalności PZITS podany jest we wcześniejszych wydawnictwach jubileuszowych, to jest w publikacjach z okazji Jubileuszu 40-lecia, 50-lecia oraz 65-lecia PZITS.

PRZEWODNICZĄCY I PREZESI ZARZĄDÓW GŁÓWNYCH

**Zrzeszenia Gazowników Polskich (ZGP)
23 czerwca 1919 r. - 29 maja 1922 r.**

**Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Polskich (ZGWP)
30 maja 1922 r. - 25 czerwca 1936 r.**

**Polskiego Zrzeszenia Gazowników Wodociągowców
i Techników Sanitarnych (PZGWTS)
26 czerwca 1936 r. - 5 lipca 1952 r.**

**Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Sanitarnych Ogrzewników Gazownictwa i Terenów Zielonych (SNITSOG)
6 lipca 1952 r. - 9 grudnia 1957 r.**

**Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych (PZITS)
od 10 grudnia 1957 r.**

- 1919 inż. Adam Teodorowicz
- 1921 inż. Czesław Świerczewski
- 1931 inż. Włodzimierz Rabczewski
- 1935 inż. Bronisław Klimczak
- 1937 inż. Włodzimierz Rabczewski
- 1945 inż. Antoni Dziurzyński

- 1946 inż. Stanisław Wojnarowicz
- 1947 prof. Zygmunt Rudolf
- 1949 inż. Edward Filipowski
- 1951 inż. Stanisław Wojnarowicz
- 1954 inż. Adam Epsztein
- 1956 prof. Jan Just
- 1956 mgr inż. Tadeusz Groszkowski
- 1957 dr inż. Henryk Janczewski
- 1972 prof. Witold Wasilewski
- 1988 prof. Marek Roman

Rok 1919

23 - 25 kwietnia - podczas I Ogólnokrajowego Zjazdu Gazowników Polskich w Warszawie utworzone zostało Zrzeszenie Gazowników Polskich. Na Prezesa powołano inż. Adama Teodorowicza. Zrzeszenie wzięło czynny udział w I Zjeździe Polskich Techników w 1919 r.

Rok 1920

26 - 27 listopada - II Zjazd Zrzeszenia Gazowników Polskich w Warszawie.

Rok 1921

3 - 5 czerwca - III Zjazd Gazowników Polskich w Poznaniu. Prezesem zostaje inż. Czesław Świerczewski pełniąc tę funkcję do 1931 r. Na Zjeździe powołano do życia Związek Gospodarczy Gazowni w Państwie Polskim, który później przekształcił się w Związek Gospodarczy Gazowni i Wodociągów w Państwie Polskim. W styczniu 1921 r. wychodzi pierwszy zeszyt organu Zrzeszenia "Przegląd Gazowniczy". Pierwsze 7 numerów ukazuje się w Warszawie pod redakcją inż. Stefana Torżewskiego, następne wychodzą we Lwowie pod redakcją inż. Władysława Szaynoka. Zrzeszenie liczyło 114 członków.

Rok 1922

29 - 31 maja - IV Zjazd Zrzeszenia Gazowników Polskich we Lwowie. Do Zrzeszenia przystępują wodociągowcy. Zrzeszenie zmienia nazwę na Zrzeszenie Gazowników i Wodociągowców Polskich. Organ Zrzeszenia odtąd ukazuje się pod nazwą "Przegląd Gazowniczy i Wodociągowy". Liczba członków osiągnęła 250 osób, a członków wspierających 21.

Rok 1923

1 - 4 lipca - V Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Bydgoszczy.

Rok 1924

29 - 31 maja - VI Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Krakowie.

Rok 1925

4 - 7 maja - VII Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Warszawie. Zjazd mianował pierwszym Honorowym Członkiem Prezesa Gazowników Francuskich inż. R. d'Estape.

Rok 1926

7 - 8 maja - VIII Zjazd Polskiego Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców (PZGW) w Poznaniu. Członkiem Honorowym mianowany zostaje Prezes Zrzeszenia inż. Czesław Świerczewski. Do prowadzenia badań i studiów w dziedzinie wodociągów i kanalizacji Zrzeszenie powołało w kwietniu 1926 r. Polski Instytut Wodociągowo-Kanalizacyjny, który wydał zeszyty "Technik Sanitarny", przekształcone później na "Biuletyn Wodociągowo-Kanalizacyjny". Liczba członków wynosiła 202.

Rok 1927

1 - 12 maja - IX Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Toruniu. Zrzeszenie wzięło czynny udział w II Zjeździe Techników w 1927 r.

Rok 1928

17 - 20 maja - X Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Katowicach. Zjazd nadaje godność Członka Honorowego Zrzeszenia inż. Edwardowi Szenfeldowi. W okresie kadencji 1928 - 1929 opracowano regulamin komitetów zjazdowych oraz nawiązano współpracę z Głównym Urzędem Statystycznym, opracowano regulamin dla rzeczoznawców - doradców.

Rok 1929

22 - 25 czerwca - XI Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Poznaniu. Zjazd uchwała powołanie trzech sekcji branżowych w Zrzeszeniu: gazownictwa, wodociągów i kanalizacji oraz higieniczno-sanitarnej. Zrzeszenie wzięło czynny udział w III Zjeździe Techników w 1929 r.

Rok 1930

8 - 11 maja - XII Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Drohobyczu.

Rok 1931

10 - 13 maja - XIII Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Warszawie, w którym wzięło udział ponad 400 osób. Zjazd powołał na Prezesa Zrzeszenia inż. Włodzimierza Rabczewskiego. Zrzeszenie przystąpiło do Międzynarodowego Związku Przemysłu Gazowniczego.

Rok 1932

1 - 4 czerwca - XIV Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Wilnie. Przy Zrzeszeniu powołano Polski Komitet Techniki Sanitarnej i Higieny Miast. Powołano wspólnie Związek Zrzeszeń Gazowników i Wodociągowców Polskich, Czechosłowackich i Jugosłowiańskich, do którego później przystąpili Bułgarzy. Związek ten przekształcono następnie w Związek Słowiańskich Zrzeszeń Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych. Prezesem Związku na 2 lata został prezes Zrzeszenia z Polski. W dniach 20 - 21 marca 1933 r. Zrzeszenie zorganizowało w Warszawie Zjazd Wodomierzowy.

Rok 1933

29 czerwca - 2 lipca - XV Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Gdyni. Na Zjeździe tym ustalono stały znaczek Zrzeszenia, jak też powołano Sekcję Gazu Ziemi.

Rok 1934

26 - 28 czerwca - XVI Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Łodzi. Był to równocześnie I Zjazd Zrzeszeń Gazowników i Wodociągowców Polskich, Czechosłowackich i Jugosłowiańskich. Poza tym w organizowaniu Zjazdu brał po raz pierwszy udział Polski Komitet Techniki Sanitarnej i Higieny Miast (sekretarz generalny inż. Zygmunt Rudolf), który obradował odtąd corocznie wspólnie z Sekcją Techniczno-Sanitarną Zrzeszenia.

Rok 1935

25 - 28 czerwca - XVII Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich w Bydgoszczy. Na prezesa Zrzeszenia powołano inż. Bronisława Klimczaka. W latach 1935 - 1936 opracowano nowy statut Zrzeszenia, regulaminy Zarządu i Komisji. Rozszerzono zasięg Zjazdów Zrzeszenia, uwzględniono w jego programie zagadnienie Związku Uzdrowisk Polskich.

Rok 1936

25 - 28 czerwca - XVIII Zjazd we Lwowie. Zatwierdzono nowy statut Zrzeszenia ze zmienioną nazwą: Polskie Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych (PZGWTS). Zjazd nadał godność Członka Honorowego inż. Mieczysławowi Sejfertowi.

Rok 1937

21 - 23 czerwca - XIX Zjazd PZGWTS w Grudziądzu. Na prezesa powołano ponownie inż. Włodzimierza Rabczewskiego. Zrzeszenie wzięło czynny udział w I Polskim Kongresie Inżynierów w 1937 r.

Rok 1938

23 - 26 czerwca - XX Zjazd PZGWTS w Chorzowie i Katowicach. Na Zjeździe nadano godność Członków Honorowych Zrzeszenia inż. inż.: Antoniemu Dziurzyńskiemu, Ignacemu Piotrowskiemu i Włodzimierzowi Rabczewskiemu. Utworzono Oddziały Zrzeszenia: Śląsko-Krakowski, Poznański i Pomorski. Zrzeszenie liczyło 247 członków zwyczajnych i 31 wspierających.

Rok 1939

26 - 28 czerwca - zostaje zwołany do Częstochowy ostatni przed II wojną światową XXI Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych. Z wybuchem wojny Zrzeszenie przerwało działalność. Akta i archiwum Zrzeszenia przechowano do końca wojny, początkowo w dyrekcji Wodociągów i Kanalizacji m. st. Warszawy, a później na Stacji Filtrów w Warszawie.

Rok 1945

8 - 9 listopada - XXII Zjazd Polskiego Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych w Katowicach i Gliwicach. Na prezesa powołano inż. Antoniego Dziurzyńskiego, a na sekretarza generalnego inż. Henryka Janczewskiego. Zjazd nadał godność Członka Honorowego Zrzeszenia prof. Zygmuntowi Rudolfowi. Na początku 1946 r.

zorganizowano i powołano do życia w ramach Zrzeszenia Biuro Studiów Wodociągowo-Kanalizacyjnych. Wznowiono czasopismo techniczne Zrzeszenia "Gaz, Woda i Technika Sanitarna", którego pierwszy numer ukazał się w kwietniu 1946 r.

Rok 1946

26 - 28 czerwca - XXIII Zjazd PZGWTS w Bydgoszczy. Zjazd akceptował przystąpienie Zrzeszenia do Naczelnej Organizacji Technicznej. Na Prezesa Zrzeszenia wybrano inż. Stanisława Wojnarowicza, a na Sekretarza Generalnego inż. Aleksandra Taffa.

Rok 1947

27 - 29 czerwca - XXIV Zjazd PZGWTS we Wrocławiu. Prezesem Zrzeszenia wybrano prof. Zygmunta Rudolfa. Zjazd przyjął nowy statut Zrzeszenia. Liczba członków wynosiła 726, członków wspierających 121. W okresie 1947 - 1948 Zrzeszenie składało memoriały do władz w sprawie ustalenia podstaw racjonalnej gospodarki w zakładach użyteczności publicznej.

Rok 1948

23 - 25 czerwca - XXV Jubileuszowy Zjazd PZGWTS w Gdańsku, Gdyni i Sopocie. Zjazd uchwalił powołanie przy Zarządzie Głównym Sekcji Ogrzewnictwa i Wietrzenia. Na podstawie nowego statutu w dniu 24 czerwca 1949 r. odbył się w Sopocie I Zjazd Delegatów PZGWTS. Prezesem Zarządu Głównego na kadencję 1948 - 1949 wybrano prof. Zygmunta Rudolfa. Dyrektorem Zrzeszenia w okresie od 1 stycznia 1948 r. do 31 lipca 1948 r. był inż. E. Górecki. Od 1 sierpnia 1948 r. funkcję tę powierzono mgr inż. Wacławowi Nowickiemu. Nawiązano kontakt z bratnią organizacją czechosłowacką i francuską.

Rok 1949

3 - 5 lipca - XXVI Zjazd PZGWTS w Łodzi. W dniu 5 lipca odbył się w Łodzi II Zjazd Delegatów PZGWTS. Na prezesa Zrzeszenia powołano inż. Edwarda Filipowskiego. Liczba członków Zrzeszenia wzrosła do 1448.

Rok 1950

25 maja - odbył się w Warszawie III Zjazd Delegatów PZGWTS. Na Prezesa ponownie wybrano inż. Edwarda Filipowskiego. W dniu 22 września 1950 r. inż. E. Filipowski złożył rezygnację z funkcji Prezesa. Obowiązki Prezesa powierzono inż. Stanisławowi Wojnarowiczowi. Liczba członków Zrzeszenia 1775.

Rok 1951

1 - 3 czerwca - XXVII Zjazd PZGWTS w Szczecinie. W Zjeździe po raz pierwszy wzięła udział Sekcja Terenów Zielonych, która na prawach samodzielności przystąpiła do PZGWTS. W dniu 2 czerwca 1951 r. odbył się w Szczecinie IV Zjazd Delegatów PZGWTS. Na Prezesa ponownie powołano inż. Stanisława Wojnarowicza.

Rok 1952

4 - 6 lipca - XXVIII Zjazd PZGWTS w Opolu. V Zjazd Delegatów PZGWTS obradował 5 lipca 1952 r. w Opolu. Na Zjeździe tym uchwalono zmianę nazwy Zrzeszenia na: Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Sanitarnych, Ogrzewnictwa i Gazow-

nictwa (SNITSOG). Zrzeszenie w tym okresie miało 12 Oddziałów Terenowych: Warszawa, Łódź, Olsztyn, Bydgoszcz, Gdańsk, Szczecin, Poznań, Wrocław, Opole, Katowice, Kraków i Lublin. Liczba członków 3102. W dniu 5 grudnia 1952 r. w Warszawie zorganizowano I powojenny Zjazd Ogrzewników Polskich.

Rok 1953

6 - 7 czerwca - XXIX Zjazd Naukowy SNITSOG w Krakowie. Dnia 6 czerwca 1953 roku odbył się VI Zjazd Delegatów SNITSOG.

Rok 1954

10 lipca - VII Zjazd Delegatów SNITSOG w Olsztynie. Zjazd powołał na Prezesa inż. Adama Epszteina. W latach 1954 - 1955 Stowarzyszenie powiększyło liczbę członków do 4970.

Rok 1955

24 listopada - odbył się w Warszawie VIII Zjazd Delegatów SNITSOG, który na Prezesa ponownie wybrał inż. A. Epszteina. Liczba członków wynosiła 5416, Kół Zakładowych 159 w 13 Oddziałach SNITSOG.

Rok 1956

3 - 6 czerwca - XXX Jubileuszowy Zjazd Naukowo-Techniczny SNITSOG w Sopocie. Udział w Zjeździe wzięło ponad 1000 uczestników. W dniu 6 czerwca 1956 r. na IX Zjeździe Delegatów SNITSOG w Sopocie wybrano nowy Zarząd Główny, z Prezesem prof. J. Justem, po rezygnacji którego w dniu 15 czerwca 1956 r., funkcję tę objął mgr inż. Tadeusz Groszkowski. Po jego śmierci (12 stycznia 1957 r.) Prezesem został mgr inż. Henryk Janczewski. Sekretarzem generalnym pozostał nadal mgr inż. Wacław Nowicki. W okresie 1956 - 1957 rozpoczęto rekrutację członków zbiorowych, których liczba na koniec 1957 r. wynosiła 94.

Rok 1957

9 - 10 grudnia - odbył się w Toruniu X Zjazd Delegatów SNITSOG. W wyniku wyborów na Prezesa na kadencję 1957 - 1959 powołano ponownie mgr inż. Henryka Janczewskiego. Zjazd uchwalił nowy statut i nową nazwę Stowarzyszenia: Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych (PZITS). Zrzeszenie opracowało kompleksowy perspektywiczny plan gazyfikacji Polski, który przyjęty został przez władze państwa. Oddział Katowicki Zrzeszenia zorganizował i przeprowadził I Krajową Konferencję naukowo-techniczną pt.: "Działalność techniczna w zakresie oczyszczania ścieków". Konferencje o tej tematyce stały się cyklicznymi i przyjęły tytuł: "Postęp techniczny w dziedzinie oczyszczania ścieków".

Rok 1958

9 grudnia - odbył się w Warszawie XI Zjazd Delegatów PZITS. Nadano godność Członków Honorowych Zrzeszenia prof. Jarosławowi Dolińskiemu oraz mgr inż. Jerzemu Tokarskiemu. Liczba członków indywidualnych wynosiła 5752, członków zbiorowych 193, Kół Zakładowych 192. Do ważniejszych wydarzeń tego okresu należy zaliczyć Jubileuszowy Zjazd Naukowy z okazji 40-lecia Działalności Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych, który odbył się w Krakowie w dniach 24 - 28 maja 1959 r. W Zjeździe wzięło udział ponad 1200 uczestników, w tym goście, między innymi z Czechosłowacji,

Danii, Węgier, Francji. Zjazd był połączony z Wystawą Techniki Sanitarnej i Gazownictwa. Z okazji Jubileuszu wydano "Historię Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych (1919 - 1959)". Oddział Katowicki Zrzeszenia przeprowadził Konferencję pt. "Postęp techniczny w dziedzinie wodociągów". W latach późniejszych cykl konferencji na ten temat podjął Oddział Dolnośląski we Wrocławiu, jak też konferencje nt. "Postęp techniczny w kanalizacji".

Rok 1960

21 października - XII Zjazd Delegatów PZITS w Zielonej Górze. Na Prezesa ponownie wybrano dr inż. Henryka Janczewskiego. W 1960 r. Prezes PZITS otrzymał Honorowe Członkostwo "Association Technique de L'Industrie du gaz en France". Zjazd mianował Członkami Honorowymi PZITS prezesa wymienionego Stowarzyszenia Francuskiego oraz Węgierskiego Stowarzyszenia ETE. W 1961 r. liczba członków wynosiła 6216, Kół Zakładowych 226, Członków Zbiorowych 215. Zarząd Główny PZITS zorganizował w Wiśle I Krajową Konferencję Naukowo-Techniczną pt.: "Postęp techniczny w dziedzinie oczyszczania miast". Oddział Krakowski PZITS przeprowadził I Konferencję Naukowo-Techniczną pt.: "Wentylacja i klimatyzacja w budownictwie".

Rok 1962

18 kwietnia - XIII Zjazd Delegatów PZITS w Warszawie. Na Prezesa Zrzeszenia ponownie wybrano dr inż. Henryka Janczewskiego. W dniach 28 - 30 czerwca 1962 odbył się XXXII Zjazd Naukowy w Augustowie. Liczba członków wynosiła 6331, Członków Zbiorowych 229, Kół Zakładowych 237. Zrzeszenie wydało „Bibliografię polskiego piśmiennictwa w dziedzinie gazownictwa oraz inżynierii sanitarnej”.

Rok 1964

20 kwietnia - XIV Zjazd Delegatów PZITS w Szczecinie. W 1965 r. odbyła się I Konferencja (cykliczna) pt.: "Zagadnienia zaopatrzenia w wodę miast i osiedli", której organizatorem był Oddział Poznański PZITS. Liczba członków w 1965 r. wynosiła 7572.

Rok 1966

28 czerwca - XV Zjazd Delegatów PZITS w Gorzowie Wielkopolskim. Wybrano nowy Zarząd Główny, powierzając ponownie funkcję Prezesa dr inż. H. Janczewskiemu. Zjazd Delegatów nadał godność Członka Honorowego Zrzeszenia inż. Bohdanowi Chybowskiemu, prof. Janowi Justowi, dr inż. Henrykowi Janczewskiemu, mgr inż. Janowi Kłosińskiemu, mgr inż. Janowi Wyźnikiewiczowi. Liczba członków indywidualnych w 1967 r. wynosiła 8740, Członków Zbiorowych 321, Kół Zakładowych 365. Liczba zweryfikowanych rzeczoznawców wynosiła 358. W 1967 r. Oddział Katowicki przeprowadził X Jubileuszową Konferencję Naukowo-Techniczną pt.: "Postęp techniczny w dziedzinie oczyszczania ścieków". W tym samym roku Oddział Poznański przeprowadził X Krajową Konferencję Medycyny Wiejskiej i Techniki Sanitarnej Wsi w Poznaniu pt.: "Zagadnienia techniki sanitarnej wsi". Oddział Warszawski PZITS zorganizował i przeprowadził w dniach 10 - 11 maja 1968 r. I Krajową Konferencję Naukowo-Techniczną pt.: "Ochrona czystości środowiska zewnętrznego". Uchwałą Zarządu Głównego PZITS z dnia 25 maja 1968 r. powołano Zakład Szkolenia i Wydawnictw PZITS oraz Okręgowe Ośrodki Szkolenia przy

Zarządach Oddziałów PZITS. W roku 1968 zostały zawarte porozumienia o współpracy Zrzeszenia:

- W dniu 26 kwietnia 1968 r. z Ministerstwem Gospodarki Komunalnej.
- W dniu 24 maja 1968 r. z Ministerstwem Górnictwa i Energetyki - z Państwowym Inspektoratem Gospodarki Paliwowo-Energetycznej. Na podstawie zawartego porozumienia PZITS zostało upoważnione do powołania Komisji Egzaminacyjnych dla kadry energetycznych, jak też nadawania uprawnień energetycznych dla osób sprawujących dozór nad eksploatacją oraz pracujących przy eksploatacji urządzeń energetycznych, w branżach techniki objętych działalnością Zrzeszenia (to jest bez urządzeń elektroenergetycznych). Zrzeszenie podjęło również w związku z tym szkolenie i doskonalenie kadry technicznej, przed jej egzaminowaniem dla uzyskania zaświadczeń uprawnień energetycznych.
- W dniu 18 września 1968 r. z Branżą Instalacji Przemysłowych i Sanitarно-Technicznych.

Rok 1968

25 - 26 listopada - XVI Zjazd Delegatów PZITS w Kielcach. Na Zjeździe dokonano zmiany w Statucie PZITS. Na Prezesa został ponownie wybrany dr inż. Henryk Janczewski. W dniach 19 - 22 maja 1969 r. odbyły się w Krakowie obchody Jubileuszu 50 - lecia działalności PZITS, połączone z Sesją Naukową pt.: "Kierunki rozwoju techniki sanitarnej w Polsce". Z Okazji Jubileuszowego Zjazdu i Sesji Naukowej została zorganizowana wystawa pt. "Inżynieria sanitarna w służbie człowieka i gospodarki narodowej". Zarząd Główny PZITS wydał Historię Zrzeszenia pt.: "Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych - 50 lat działalności - 1919 - 1969" (Wydawnictwo Arkady). Wartość Jubileuszowego Zjazdu i Sesji Naukowej polegała przede wszystkim na dokładnym sprecyzowaniu tematyki naukowej, a jego głównym zadaniem było wszechstronne rozpatrzenie, przedyskutowanie i uchwalenie wytycznych w sprawie kierunków rozwoju techniki sanitarnej w Polsce. W Zjeździe wzięło udział ponad 1200 uczestników, w tym 40 gości zagranicznych z Bułgarii, Czechosłowacji, Francji, NRD, Węgier, ZSRR. Materiały o wysokim poziomie merytorycznym na Sesję Naukową Jubileuszowego Zjazdu 50 - lecia PZITS opracowały Główne Sekcje Branżowe Zarządu Głównego, do druku przygotował je, w należytym szacie edytorskiej Zakład Szkolenia i Wydawnictw. Wysoki poziom merytoryczny i organizacyjny wystawy zapewnił Zarząd Oddziału Krakowskiego PZITS. W 1969 r. liczba członków indywidualnych wynosiła 11 711, Członków Zbiorowych 155, Kół Zakładowych i Terenowych 436. Liczba Oddziałów PZITS - 19. W kadencji 1969 - 1971 rozpoczęto wydawanie w ramach wydawnictw Czasopism Technicznych NOT miesięcznika PZITS: "Ciepłownictwo - Ogrzewnictwo - Wentylacja". PZITS zawarło porozumienie o współpracy:

- W dniu 21 maja 1970 r., z Kolegium Patronatu przedsiębiorstw i Zakładów Ciepłowniczych,
- Z Ministerstwem Zdrowia i Opieki Społecznej.

PZITS współdziałało z następującymi organizacjami międzynarodowymi:

- Międzynarodowa Unia Przemysłu Gazowniczego,
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Zaopatrzenia w Wodę,
- Reprezentacja Europejskich Stowarzyszeń Ogrzewnictwa i Wentylacji,
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Techniki Uzdrawiskowej SITH.

Rok 1972

11 - 13 stycznia - XVII Zjazd Delegatów PZITS w Opolu. Prezesem Zarządu Głównego PZITS został wybrany prof. Witold Wasilewski. Nastąpiła również zmiana na stanowisku Sekretarza Generalnego PZITS. Dotychczasowy sekretarz, mgr inż. Wacław Nowicki, który pełnił tę funkcję od 1 sierpnia 1948 r., odszedł na emeryturę. Nowym sekretarzem generalnym został inż. Ryszard Paruszewski. Na XVII Zjeździe Delegatów godność Członka Honorowego nadano mgr inż. Edwardowi Maszczyńskiemu. W roku 1972 odbyło się I Cykliczna Konferencja pt.: "Ochrona środowiska z uwzględnieniem rekreacji", których organizatorem był Zarząd Oddziału Olsztyńskiego PZITS. W okresie kadencji 1972 - 1974 nastąpiło znaczne ożywienie współpracy i kontaktów PZITS z organizacjami naukowo-technicznymi za granicą. W dniach 5 - 7 grudnia 1973 r. odbyło się w Krakowie i Zakopanem I Seminarium PZITS i Uniwersytetu Stuttgart nt.: "Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów". Materiały merytoryczne na Seminarium przygotowane przez Główną Sekcję Oczyszczania Miast, zostały wydane w języku polskim i niemieckim, w ramach prac Zakładu Szkolenia i Wydawnictw. Stroną organizacyjną zajęł się Oddział Krakowski PZITS. Ponadto Zarząd Główny podpisał w 1973 r. porozumienie o współpracy i wymianie doświadczeń:

- z Francuskim Stowarzyszeniem Techniki Uzdrawiskowej,
- z Włoskim Stowarzyszeniem Techników Klimatyzacji, Ogrzewnictwa i Wentylacji,
- z Węgierskim Stowarzyszeniem Energetycznym.

W dniach 26 - 29 czerwca 1973 r. odbył się w Warszawie III Kongres Nauki. Dzięki staraniom PZITS powołano w ramach VIII Sekcji Nauk Inżynieryjno-Budowlanych podsekcję inżynierii sanitarnej, której przewodniczącym został prof. Witold Wasilewski, Prezes PZITS. W dniach 9 - 11 października 1974 r. odbył się w Szczecinie I Polski Kongres Oczyszczania Miast, połączony z wystawą. Liczba członków zwyczajnych wynosiła w końcu 1974 r. 14 944, Kół Zakładowych 512, liczba Członków Zbiorowych 455.

Rok 1975

21 - 23 czerwca - XVIII Zjazd Delegatów PZITS w Łodzi. Decyzjami Zarządu Głównego utworzono dwa nowe Oddziały: 20 września 1975 r. Oddział Słupski, w marcu 1977 r. Oddział Tarnowski. Godność Członka Honorowego nadano prof. Wacławowi Błaszczykowi, jak też inż. Jerzemu Ziętkowi. W okresie kadencji zostały podpisane dwustronne porozumienia o współpracy: z Francuskim Stowarzyszeniem Higienistów i Techników Komunalnych oraz z Uniwersytetem w Stuttgarcie. Z inicjatywy Zarządu Głównego PZITS, wspólnie z Dyrekcją Targów Poznańskich oraz Zarządkiem Oddziału Poznańskiego PZITS

zorganizowano w listopadzie 1975 r. Międzynarodowy Salon Urzędzeń Komunalnych i Ochrony Środowiska "KOMEX 75", połączony z sympozjum nt.: "Rozwój techniki w dziedzinie sprzętu i urzędzeń komunalnych". Materiały merytoryczne przygotowane przez Główną Sekcję Oczyszczania Miast, Komitet Ochrony Środowiska PZITS oraz Oddział Poznański na "KOMEX 75" wydał Zakład Szkolenia i Wydawnictw Zarządu Głównego PZITS. Zarząd Główny PZITS zorganizował posiedzenie Rady Międzynarodowej Unii Przemysłu Gazowniczego - Kraków 1975 r. Główna Sekcja Ogrzewnictwa i Wentylacji zorganizowała i przeprowadziła w Warszawie, w dniach 6 - 9 kwietnia 1976 r., III Międzynarodową Konferencję Ciepłownictwa. Oddział Katowicki PZITS przeprowadził w czerwcu 1977 r. XX Jubileuszową Konferencję Naukowo-Techniczną (cykliczną) nt.: "Postęp techniczny w dziedzinie oczyszczania ścieków". W dniach 14 - 16 października 1977 r. odbył się Jubileuszowy XXX Naukowy Zjazd Gazowników Polskich w Kaliszu nt.: "Zadania i problemy gazownictwa w realizacji społeczno-gospodarczego rozwoju kraju". Liczba członków wynosiła 19 606, Kół Zakładowych 680, liczba Członków Zbiorowych zmniejszyła się do 416.

Rok 1978

15 - 16 kwietnia - XIX Zjazd Delegatów PZITS w Lublinie. Na początku Zjazdu odbyła się uroczystość wręczenia Zrzeszeniu sztandaru, ufundowanego przez Członków Zbiorowych PZITS. Wprowadzono kilka zmian w statucie Zrzeszenia, do najważniejszych należały:

- wydłużenie kadencji władz PZITS do 5 lat,
- postanowienie, że najważniejszą władzą Oddziału jest Walne Zgromadzenie Delegatów Kół, zwoływane przez Zarząd Oddziału, a nie jak według dotychczasowego brzmienia § 52 "Najwyższą władzą jest Walne Zgromadzenie Członków".

W kadencji 1978 - 1982 Prezydium Zarządu Głównego pozostało w składzie, w jakim pracowało w poprzednim okresie. Godność Członków Honorowych nadano: prof. Tadeuszowi Gabryszewskiemu, mgr inż. Józefowi Liebfeldowi oraz mgr inż. Janowi Rokoszowi. W okresie kadencji 1978 - 1982 miały miejsce m. in. następujące ważniejsze wydarzenia:

- W roku 1979 Oddział Dolnośląski PZITS we Wrocławiu rozpoczął wydawanie zesztyłów pt.: "Ochrona Środowiska - Informator naukowo-techniczny".
- W roku 1978 odbyła się Sesja naukowa XXX-lecia działalności PZITS w dziedzinie techniki sanitarnej wsi. Organizatorem była Główna Sekcja Techniki Sanitarnej Wsi i Zakład Szkolenia i Wydawnictw Zarządu Głównego PZITS.
- Zarząd Główny - Główna Sekcja Balneotechniki PZITS zorganizowała wraz z Zjednoczeniem "Uzdrowiska Polskie" XV Międzynarodowy Kongres Techniki Uzdrowskiej w Cieplicach Śląskich-Zdroju, w dniach 4 - 8 października 1979 r.
- Oddział Łódzki PZITS zorganizował i przeprowadził I Zjazd Wodociągowców Polskich "POLWOD" w Łodzi, w dniach 5 - 7 grudnia 1978 r.
- Odbył się II Polski Kongres Oczyszczania Miast, połączony z wystawą sprzętu komunalnego krajowego i zagranicznego w Szczecinie, w dniach 12 - 14 kwietnia 1979 r.

- Zorganizowano I Zjazd Kanalizatorów Polskich "POLKAN" w Łodzi, w dniach 19 - 21 listopada 1981 r.
- W ramach Jubileuszu 60-lecia działalności PZITS (1919 - 1979) odbyła się w dniu 14 grudnia 1979 r. w Warszawie Sesja Naukowa nt.: "Węzłowe problemy rozwoju techniki sanitarnej w Polsce".
- Z okazji 60-lecia czasopisma "Gaz, Woda i Technika Sanitarna" (1921 - 1981) zorganizowano w dniu 29 stycznia 1981 r. Sesję Naukową nt.: "Rola prasy technicznej w rozwoju techniki sanitarnej i ochrony środowiska w Polsce", połączoną z wystawą wydawnictw i prasy technicznej.
- Utworzony zostaje nowy Oddział PZITS w Toruniu - 1979 r.
- Na VIII)XX Kongresie Techników Polskich, który odbył się w dniach 8 - 10 października 1982 r., PZITS zostało odznaczone Orderem Sztandaru Pracy I Klasy nadanym przez Radę Państwa za szczególny wkład w rozwój polskiej inżynierii sanitarnej oraz wybitne osiągnięcia w doskonaleniu kadry technicznej.
- Dnia 11 marca 1983 r. powołano przy PZITS Radę Konsultacyjną Ciepłownictwa, która w 1985 roku zmieniła nazwę na Krajową Radę Energetyki Ciepłej (KREC).

Rok 1983

6 - 7 maja - XX Zjazd Delegatów PZITS w Warszawie. Z okazji Zjazdu Delegatów odbyła się Sesja Naukowa nt.: "Rozwój techniki sanitarnej w reformie gospodarczej". Prezesem ponownie wybrano prof. Witolda Wasilewskiego. Godność Członka Honorowego uzyskali: prof. Witold Wasilewski, inż. Roman Wilczyński, mgr inż. Włodzimierz Urbański oraz dr inż. Franciszek Zygmantowski. Zrzeszenie liczyło 23 Oddziały, w tym 1000 członków liczyły Oddziały: Warszawski, Poznański, Dolnośląski we Wrocławiu, Katowicki, Łódzki i Krakowski, od 500 do 1000 członków Oddziały: Gdański, Rzeszowski, Lubelski, Bydgoski, Szczeciński, Częstochowski i Koszaliński, od 200 do 500 członków Oddziały: Białostocki, Kielecki, Opolski, Olsztyński, Radomski, Tarnowski i Słupski, mniej niż 200 członków Oddziały: Toruński, Zielonogórski i Nowosądecki z siedzibą w Nowym Targu. W 1985 r. powołano przy PZITS Radę Konsultacyjną Rozlewni Gazu Płynnego. PZITS zorganizował i przeprowadził w Warszawie w roku 1986 i 1988 polsko-francuskie sympozjum (PZITS - AGHTM) - na temat racjonalnej gospodarki odpadami. Zrzeszenie podjęło (na zlecenie Ministerstwa Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, już w poprzedniej kadencji) w latach 1982 - 1988 znacznie poszerzoną akcją w zakresie cyklicznego doskonalenia wiedzy fachowej inżynierów sanitarnych obejmującego stosowanie "Wytycznych byłego Ministerstwa Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, dotyczących obliczeń stanu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego - monitoringu atmosfery". Przeprowadzono 28 seminariów - kursów specjalistycznych w tym zakresie dla około 3600 projektantów, pracowników Instytutów Naukowo-Badawczych, Ośrodków Badań i Kontroli Środowiska, Stacji Sanitarно-Epidemiologicznych, Urzędów Wojewódzkich, jak również służb ochrony środowiska w zakładach przemysłowych. Wytyczne zostały wdrożone do stosowania w kraju, dzięki podjętej przez PZITS akcji szkoleniowo-wydawniczej. W porozumieniu z Ministerstwem Zdrowia i Opieki Społecznej i Państwową Inspekcją Sanitarną znacznie zwiększono liczbę seminariów specjalistycznych dla projektantów z biur projektowych

dotyczących opiniowania dokumentacji inwestycji w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych (dla kandydatów na rzeczoznawców, jak również dla rzeczoznawców sanitarno-higienicznych). Przeszkolono ponad 300 osób. Powyższe szkolenia kadry technicznej odbywały się sukcesywnie. W roku 1985 odbyło się w Polsce posiedzenie Rady Międzynarodowej Unii Przemysłu Gazowniczego przy wydatnym udziale PZITS. Liczba członków PZITS wynosiła 23643, członków zbiorowych 740. W czerwcu 1985 roku odbyło się uroczyste zebranie Zarządu Głównego, połączone z Jubileuszową Sesją z okazji 65 - lecia działalności PZITS. Tematem Sesji była problematyka higieny kraju. Referat generalny wygłosił Główny Inspektor Sanitarny w Polsce, prof. gen. Jerzy Bończak. Z okazji Jubileuszu Zarząd Główny wydał publikację: "Działalność PZITS w latach 1970 - 1984". Zarząd Oddziału Poznańskiego oraz Główna Sekcja Techniki Sanitarnej przeprowadziły w końcu 1988 r. Sesję Naukową, poświęconą 40 - leciu działalności PZITS w dziedzinie Techniki Sanitarnej Wsi, która odbyła się w Poznaniu.

Rok 1988

10 - 11 listopada - XXI Zjazd Delegatów w Poznaniu. Na Prezesa Zrzeszenia wybrano prof. Marka Romana. Sekretarzem Generalnym ponownie został inż. Ryszard Paruszewski. Godność Członka Honorowego PZITS uzyskali: Sergiusz Antoniuk, Alfred Kołakowski, Czesław Lewiński, Stanisław Murzyn, Erazm Prinke, Jarosław Rutkiewicz, Ryszard Stępniewski, Gustaw Szeller, Jerzy Zwoliński, Jerzy Żołędziowski. W dniach 9 - 10 listopada 1989 r. odbyła się we Wrocławiu Sesja z okazji 70 - lecia działalności PZITS. Organizatorem Sesji Był Zarząd Oddziału Dolnośląskiego PZITS we Wrocławiu. W dniu 2 grudnia 1991 roku odbył się Nadzwyczajny Zjazd Delegatów PZITS w Warszawie, którego celem podstawowym było przyjęcie nowego statutu PZITS. W dniach 24 - 25 września 1992 r. odbyła się międzynarodowa narada robocza zorganizowana przez PZITS i IWSA (Międzynarodowe Stowarzyszenie Zaopatrzenia w Wodę), pt.: "Wodomierze w komunalnych systemach wodociągowych", połączona z wystawą urządzeń. W dniach 5 - 7 października 1992 r. odbyło się IX Seminarium polsko-niemiecko-tureckie „Stambuł 92” (PZITS - Uniwersytet Stuttgart - Uniwersytet Bosforski) pt.: "Inżynieria środowiska". W dniach 9 - 10 marca 1993 r. odbył się w Warszawie, w Politechnice Warszawskiej X Zjazd Ogrzewników Polskich. W dniu 19 kwietnia 1993 r. powołano przy PZITS Krajową Radę Oczyszczania Miast i Gospodarki Odpadami. W dniu 12 października 1993 r. podpisano porozumienie o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej z Bundesverband der Deutschen Gas und Wasserwirtschaft (BGW) - Niemcy. W dniach 22 - 24 października 1993 r. w Opolu odbył się XXXIII Zjazd Naukowy Gazowników Polskich, połączony z wystawą. W dniu 14 marca 1994 r. odbyło się w Warszawie Seminarium panelowe PZITS - AGHTM (Francuskie Stowarzyszenie Higienistów i Techników Komunalnych) nt.: "Wybrane problemy rozwoju gospodarki komunalnej w Polsce i we Francji". Liczba członków indywidualnych na koniec 1993 r. wyniosła 8978.

Rok 1994

20 - 21 maja - XXII Zjazd - Zebranie Delegatów PZITS w Szczwicy. Organizatorem był Oddział PZITS w Krakowie. Prezesem wybrany został prof. Marek Roman a Sekretarzem

Generalnym inż. Ryszard Paruszewski. W ramach współpracy międzynarodowej podpisane zostały dwustronne porozumienia o współpracy i wymianie doświadczeń:

- z Kanadyjskim Stowarzyszeniem Inżynierii Lądowej - 1995 r.,
- z Niemieckim Stowarzyszeniem Kontroli Zanieczyszczeń Wód (ATV) - 1997 r.,
- ze Stowarzyszeniem Techników i Inżynierów Polskich na Litwie (STTP) - 1999 r.

W 1994 r. podpisano porozumienie o współpracy z Polską Korporacją Techniki Sanitarnej, Grzewczej, Gazowej i Klimatyzacji oraz w 1995 r. z Instytutem Zaopatrzenia w Wodę i Budownictwa Wodnego Politechniki Warszawskiej o wspólnej organizacji konferencji, seminariów i kursów. W wyniku podpisanej umowy ze Światową Organizacją Zdrowia (WHO), PZITS otrzymało prawo przekładu i publikacji "Wytycznych w sprawie jakości wody do picia" - nakład 1200 egz. W 1999 r. podpisano porozumienie z firmą SEEN o przyznawaniu nagrody "AQUARINA" za najlepsze referaty na konferencje organizowane przez PZITS. Z okazji Jubileuszu 75 - lecia czasopisma "Gaz, Woda i Technika Sanitarna" w 1996 r. zorganizowano sesję naukowo-techniczną w Warszawie. Odbyło się X Seminarium polsko-niemiecko-tureckie 1996 r. w Zielonej Górze. Zorganizowano prestiżowe dla Zrzeszenia imprezy naukowo-techniczne:

- V Kongres Oczyszczania Miast - 1994 r. - Szczecin,
- XI Zjazd Ogrzewników Polskich - 1996 r. - Warszawa,
- XXXIV Zjazd Gazowników Polskich - 1996 r. - Mikołajki,
- Kongresy Uzdrawisk Polskich (Izba Gospodarcza "Uzdrawiska Polskie" wraz z Główną Sekcją Balneotechniki PZITS), 1994 r. - Kołobrzeg 1994 r., 1995 r. - Iwonicz-Zdrój, 1996 r. - Ciechocinek, 1997 r. - Polańczyk, 1998 r. - Cieplice-Zdrój, 1999 r. - Połczyn-Zdrój.

1999 r. Ustanowiono medal im. prof. Zygmunta Rudolfa - za wybitne zasługi dla PZITS. Rozpoczęto wydawanie Monografii "Wodociągi i Kanalizacja" - 6 tytułów.

Rok 1999

9 - 12 wrzesień XXIII Zebranie - Zjazd Delegatów PZITS w Supraślu. Organizatorem był Oddział PZITS w Białymstoku. Prezesem został wybrany ponownie prof. Marek Roman. Po raz pierwszy wręczono medale im. prof. Zygmunta Rudolfa. Otrzymali je: prof. Witold Wasilewski, prof. Andrzej Madeyski i Bogumiła Nawrocka-Fuchs. Godność Członka Honorowego nadano 24 osobom. Uchwalono zmiany do statutu PZITS. Uczestnicy Zebrania Delegatów PZITS wraz z osobami towarzyszącymi wzięli udział w wycieczce do Wilna. Zorganizowane zostały następujące imprezy naukowo-techniczne:

- Kongres Wodociągowców Polskich (Izba Gospodarcza "Wodociągi Polskie" przy współpracy PZITS) - 1999 r. - Bydgoszcz,
- XXXV Zjazd Gazowników Polskich - 1999 r. - Mikołajki
- VI Kongres Oczyszczania Miast - 1999 r. - Szczecin
- IV Zjazd Kanalizatorów Polskich - 1999 r. - Łódź
- Sesja Jubileuszowa z okazji 80 - lecia PZITS - 1999 r. - Warszawa

Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych liczy 5150 członków indywidualnych.

Członkowie honorowi PZITS (według lat nadania godności)

† 1. Czesław Świerczewski 1926 r.	† 19. prof. Tadeusz Gabryszewski 1978 r.
† 2. Edward Szenfeld 1928 r.	† 20. Józef Liebfeld 1978 r.
† 3. Mieczysław Seifert 1936 r.	† 21. Jan Rokosz 1978 r.
† 4. Antoni Dziurzyński 1938 r.	22. Włodzimierz Urbański 1983 r.
† 5. Ignacy Piotrowski 1938 r.	23. prof. Witold Wasilewski 1983 r.
† 6. Włodzimierz Rabczewski 1938 r.	† 24. Roman Wilczyński 1983 r.
† 7. prof. Zygmunt Rudolf 1945 r.	† 25. Franciszek Zygmantowski 1983 r.
† 8. prof. Jarosław Doliński 1958 r.	† 26. Sergiusz Antoniuk 1988 r.
† 9. Jerzy Tokarski 1958 r.	27. Alfred Kołakowski 1988 r.
† 10. Bohdan Chybowski 1966 r.	† 28. Czesław Lewiński 1988 r.
† 11. Henryk Janczewski 1966 r.	29. Stanisław Murzyn 1988 r.
† 12. prof. Jan Just 1966 r.	† 30. Erazm Prinke 1988 r.
† 13. Jan Kłosiński 1966 r.	† 31. Jarosław Rutkiewicz 1988 r.
† 14. Jan Wyżnikiewicz 1966 r.	† 32. Jan Samosiuk 1988 r.
† 15. Edward Maszczyński 1972 r.	† 33. Ryszard Stępniewski 1988 r.
† 16. prof. Waclaw Błaszczyk 1975 r.	† 34. Gustaw Szeller 1988 r.
† 17. gen. Jerzy Ziętek 1975 r.	† 35. Jerzy Zwoliński 1988 r.
† 18. Stefan Bilewski 1978 r.	† 36. Jerzy Żołądziewski 1988 r.
	37. Bogdan Balcer 1994 r.
	38. Adolf Biernacki 1994 r.
	39. Zbigniew Cierpisz 1994 r.

40. Ferdynand Dembecki 1994 r.
41. Jerzy Drązkiewicz 1994 r.
42. Henryk Drewnicki 1994 r.
43. Jan Gucki 1994 r.
44. Bolesław Hebrowski 1994 r.
45. Janusz Hordyński 1994 r.
46. Andrzej Kicman 1994 r.
47. Edmund Król 1994 r.
48. Janusz Kwiatkowski 1994 r.
49. Jan Lemański 1994 r.
50. Andrzej Madeyski 1994 r.
51. Bogumiła Nawrocka-Fuchs 1994 r.
- † 52. Jan Nowak 1994 r.
53. Stefan Opaliński 1994 r.
54. Henryk Pęczek 1994 r.
55. prof. Marek Roman 1994 r.
56. Stanisław Rybicki 1994 r.
57. Krzysztof Skalmowski 1994 r.
- † 58. Stanisław Świerczyński 1994 r.
59. Jerzy Banaś 1999 r.
60. Kazimierz Czapło 1999 r.
61. Teodor Gliński 1999 r.
62. Danuta Grenda 1999 r.
63. Zdzisław Grzymała 1999 r.
64. Benon Hirsza 1999 r.
65. Inga Hoppe 1999 r.
66. Zbigniew Janota 1999 r.
67. Jerzy Maria Karnowski 1999r.
68. Władysław Korczak 1999 r.
69. Edmund Kostrzewa 1999 r.
70. Kazimierz Kosiński 1999 r.
71. prof. Andrzej Królikowski 1999 r.
72. Tadeusz Mryglódowicz 1999 r.
73. Wiesław Olechnowicz 1999 r.
74. Jerzy Ożana 1999 r.
75. Ryszard Paruszewski 1999 r.
76. Andrzej Pieniążek 1999 r.
77. Janusz Roźniakowski 1999 r.
78. Andrzej Suchoń 1999 r.
79. Jan Szpakowski 1999 r.
80. Czesław Tomczyk 1999 r.
81. Wacław Trojanowski 1999 r.
82. Jerzy Trzebuchowski 1999 r.
83. Eugeniusz Ryl 1994 r.

Polskie Zrzeszenie Inżynierów
i Techników Sanitarnych
Zarząd Główny